ANTROPOLOGENE

Aktiviteter i Torshovdalen

Funn fra medvirkning med barn og ungdom, sammensatt brukergruppe, skatere og naboer

Introduksjon **1**
Hvem er brukerne? 2
Generelle refleksjoner om Torshovdalen: 3
Forbindelser **4**
Definert og udefinert aktivitet **8**
Generelt 8
Aktivitetshuset 9
Vanndammen 10
Skaterampene 12
Tufteparken 15
Fotballbingen 15
Hundelufting 15
Samspillet mellom flatene 16
Anbefalingspunkter 17
Trygghet og trivsel **18**
Generelt 18
Toalett og vann 18
Lekeplasser 19
Kafé/utsalg 19
Anbefalingspunkter 20
Beplantning og vegetasjon **20**
Generelt 20
Anbefalingspunkter 21
Kunst og utsmykning **22**
Generelt 22
Formspråk og lokal identitet 22
Umuligbenken 23
Anbefalingspunkter 23
Videre prosess for Torshovdalen **23**

Introduksjon

Torshovdalen ligger i Bydel Sagene, men er et grøntareale som har en funksjon for flere nærliggende bydeler, og som i tillegg til definerte aktivitetsflater inviterer til rekreasjon og sammensatt bruk for mange ulike grupper.

Torshovdalen skiller seg fra andre parker og grøntområder i nærheten ved sin naturlige topografi, sin størrelse og sin beliggenhet "midt mellom øst og vest" og nærhet til mange kollektive knutepunkter. Alle disse faktorene gjør at bruken av Torshovdalen er noe annerledes enn bruken av mer tilrettelagte og opparbeidede parker innen samme rekkevidde. Det er både positive og negative elementer knyttet til dette, noe som vi vil komme nærmere inn på i analysen av datamaterialet.

Den sørlige delen av Torshovdalen preges av enkelte definerte aktivitetssoner, men i praksis er likevel bruken av disse sammensatt. Generelt viser medvirkningsundersøkelsene at sonene har behov for tydeliggjøring, slik at samspillet mellom aktivitetene kan bli bedre, som igjen vil bidra til mer inkludering og positivt inntrykk av dalen som helhet.

Torshovdalen ligger også tett inntil Torshovtoppen, der det pågår en omstridt prosess der grunneier må innordne seg Plan- og Bygningsetatens føringer for området. Siden Torshovtoppen-området skiller selve Torshov fra Torshovdalen, vil vi understreke viktigheten av å bygge videre på koblinger som lokalbefolkningen benytter (eller ønsker å benytte) for å oppnå økt bruk og sammenheng i bydelen som helhet.

Hvem er brukerne?

Torshovdalen i sin helhet kan trygt sies å være "for alle", selv om noen demografiske grupper nok er overrepresentert. Likevel er det et tydelig funn at vi verken har sett eller kommet i kontakt med noen eldre eller pensjonister gjennom medvirkningsverkstedene. Dette kan skyldes ufremkommelighet, lite tilrettelegging for aktiviteter tilpasset aldersgruppen eller andre demografiske faktorer. Fra brukerperspektivet er det spesielt viktig å se at den nedre delen av dalen preges av mindre generell rekreasjon, og mer av definert aktivitet og tilhørighet til denne.

Et hovedmål med undersøkelsene har vært å avdekke hvem som er potensielle brukere av dalen, og hva som eventuelt trekker folk til andre steder enn hit. Beboere i Søndre Åsen er rimelig samstemte i at de er "bortskjemte på grøntarealer" rundt boligblokkene, og at de dermed ikke behøver å trekke mot dalen for å finne en grøntflekk og en benk å slappe av på. Det er likevel noe ønsket tilrettelegging (f.eks. kafé og bordtennisbord) som kan trekke disse potensielle brukerne mot dalen.

Generelle refleksjoner om Torshovdalen:

"Det positive med Torshovdalen er at det er stort og åpent." – Kvinne 30-årene

"Det er deilig at det ikke er stappa her, sånn som i Kubaparken og Sofienbergparken" – Vennegjeng i 20-årene

"Opplever at nå er det mer "alle slags folk her" (som er positivt), før var det mer ensformig." – par i 30-årene

Dalen er ikke så godt synlig utenfra, siden den ligger nedsunket i terrenget.

Gode solforhold og flott utsikt trekker folk hit. Man kan sitte lenger utover kvelden, så tidsrammen for bruk er lengre enn til sammenligning Torshovparken.

Forbindelser

Torshovdalen befinner seg så godt som midt i Oslo. En gruppe kollegaer vi møtte (menn mellom 30 og 50 år) bodde på hver sin kant av byen, men hadde valgt Torshovdalen som møtested fordi det lå midt mellom alle. Dette gir dalen et potensial til å være et sted for hele byen – og det viser seg også at flere tar turen til Torshovdalen fra helt andre deler av byen fordi den har noe særegent å tilby. Torshovdalen har en mindre utpreget nærmiljøpark-følelse enn for eksempel dens nabopark og "lillesøster" Torshovparken – dels på grunn av sin størrelse, men også mye på grunn av de årene som skaper bevegelse inn og ut, og som også bidrar til både fysiske og opplevde barrierer inn mot dalen.

Vi kan dele forbindelsene i Torshovdalen opp slik:

Tilrettelagte innganger
Av de offisielle inngangene som blir nevnt av undersøkelsesdeltakerne, er forbindelsen til Sinsen t-banestasjon den mest omtalte. Kun to av de spurte oppsøkte dalen fra sørsiden, og det nedre inngangspartiet som leder opp til skaterampene på venstre side ble lite nevnt. Det er også en oppfatning om at dalen ligger litt bortgjemt, og at mange ikke vet at den finnes eller hvordan man skal komme seg dit fra ulike steder.

Fra Sinsen T-bane ledes man ut i Torshovdalen, men med en gang man forlater stasjonen opphører også den opplevde gode forbindelsen. Herfra finner man kun opptråkkede stier i gresset, som på kveldstid er mørke og utydelige. De er også ufremkommelige for barnevogner og andre på hjul, så denne utgangen fungerer dårlig som en tydelig forbindelse mellom stasjonen og andre destinasjoner.

Opptråkkede stier
Torshovdalen har et nettverk av opptråkkede stier som tydelig viser hva som er snarveier og foretrukne turstier gjennom området. For løpere, hundeluftere og andre som mosjonerer i parken ser disse ut til å fungere godt. Enkelte, deriblant turgåere og folk med barnevogn, etterlyser bedre tilrettelagt turveinett med bedre belysning og trivelig beplantning. Det er også mulig å anta at stinettverket ikke fungerer like godt for eldre og mennesker med fysiske utfordringer.

For ungdommene på aktivitetshuset som skal rekke bussen fra Torshov er raskeste vei gjennom gjerdet nederst i "eplehagen", opp den bratte stien og gjennom Torshovtoppen.

Gjerder og barrierer
Gjerdet som strekker seg langs dalen og grenser inn mot det omstridte området Torshovtoppen har flere hull som er mulig å komme seg gjennom. Videre innover leder disse til tverrgående stier som går gjennom en eplehage, og til en eldre trehusbebyggelse som grunneier leier ut til blant annet studenter. Noen av stiene er godt opptråkkede, og på vandring med Naboaksjonsgruppa møter vi et par fotgjengere som benytter seg av snarveien. Aksjonsgruppa viser oss også sin visjon for å tilrettelegge bedre for stien som går gjennom eplehagen.

> *"Visjonen er å bevare de fysiske forutsetningene som egentlig er gode (alleer og gjennomganger) men ta ned piggtrådgjerder og åpne for fri ferdsel."*
> – Aksjonsgruppa

> *"Vi gravde frem den gamle eplestien"* - Kvinne i naboaksjonen

Sykler og fotgjengere

På vandring med beboere i Søndre Åsen blir vi enige om at veien som følger dalen langs eplehagen er skummel fordi syklister kommer i altfor stor fart. Syklistene, mange av dem tilsynelatende jobb-pendlere (og mange av dem på el-sykkel), ringer med sykkelklokka når fotgjengere er i veien. Siden dette er en tydelig gjennomfartsåre fra sentrum og opp mot de nordre bydelene, vil dette kunne løses med å markere ett felt for fotgjengere og ett for syklister.

Anbefalinger

- Imøtekomme aksjonsgruppas forslag om åpning av gjerder til Torshovtoppen, for å skape flyt mellom dalen og bydelen for øvrig.
- Utbedre de viktigste opptråkkede stiene som går gjennom den grønne delen av dalen (f.eks. gjennom å etablere bredere grusveier med belyste "hvilesteder".
- Dele opp gangveien som går langs dalen i vest i hhv. sykkelsti og fotgjenger (med to felt for motgående sykkeltrafikk).

- Skilter til T-bane, attraksjoner som “hodet” og f.eks. “snarveien til 30-bussen” kan plasseres ved viktige innganger og koblinger som ikke ligger like tydelig i terrenget.
- Skilting inn til Torshovdalen (med informasjon om aktivitetstilbudet her) utenfra kan også bidra til mer synliggjøring, f.eks. før undergangene og fra T-banen.

Definert og udefinert aktivitet

Generelt

Det meste av definert aktivitet i Torshovdalen er konsentrert rundt den asfalterte aktivitetsflaten i sør, med unntak av et lekestativ i nordre del av dalen, som ingen av de spurte har omtalt. Torshovdalens topografi for øvrig kan knyttes til udefinert aktivitet som turgåing, hundelufting, piknik, bakkeløp og annen aktivitet som krever store arealer, som for eksempel droneflyving og frisbee (observert sporadisk).

En aktivitet som fantes her før var bordtennis. En beboer i Søndre Åsen påpeker dette, og lurer på om ikke bordene kan settes tilbake. De ble mye brukt.

Asfaltflaten oppleves verken som rekreasjons- eller gjennomfartssted for de som ikke er tilknyttet aktiviteten her.

“Asfaltområdet er mest for barn og de som trener” – deltaker verksted 1

Her er en gjennomgang av de definerte aktivitetene i Torshovdalen, og hvordan de blir oppfattet både av brukerne selv og andre som ikke engasjerer seg i aktivitetene.

Aktivitetshuset

Aktivitetshuset i Torshovdalen kalles bare “Torshovdalen” av ungdommene som går på etter-skoletilbudet der. Dette kan tolkes som at ungdommene ikke har annen aktivitet i Torshovdalen enn den som er tilknyttet huset. Ungdommene på Aktivitetshuset går på Nordpolen skole. Aktivitetene for ungdom tilknyttet huset er hovedsakelig:

- Teater/dans
- Klatring (klatrevegg inne i huset)
- Sykkelverksted

Ungdommene på aktivitetshuset syns både lekeapparatene og basketbanen er slitt og bør oppgraderes. Basketbanen er kun definert av kurvene, og kunne vært tegnet opp med maling/farger.

Aktivitetshuset brukes også mye av somaliske familier som utleielokaler til arrangementer. Da er området på østsiden mye brukt, særlig piknik-bordene og basketbanen. De brukte Aktivitetshuset mye før koronautbruddet, men det er blitt strengere på utleie nå. Desto viktigere er det at uteområdene blir bedre tilrettelagt, så man ikke er avhengig av å leie huset for å ha et sted å møtes.

Vanndammen

Det er knyttet *mye* usikkerhet rundt vanndammen og hva den er til. For noen er det et "hundebad" og for andre er det en badedam som oppleves som for skitten til at man kan bade i den. Av og til er det vann der, av og til ikke. Rundt dammen finner vi skilt som forbyr hunder å bade her, men grunnet mye hundelufting i Torshovdalen fungerer ikke forbudet i praksis. Når bruken er såpass uklar, er resultatet at dammen i det hele tatt blir lite brukt. Ungdommen på aktivitetshuset kaller den "hundedoen".

> *"Hvis man hadde visst at det var rent, kunne barna badet der".*

Siden dammen ofte har lav vannstand, oppleves den som litt "glemt", og det kan virke tilfeldig at det står vann der. Dette kan bidra til oppfatningen om at den er skitten.

En småbarnsforelder etterlyser flere naturlige lekeplasser (slik som steinformasjonene øverst i Torshovparken). Vanndammen kan være et godt utgangspunkt for å legge til rette for lek og rekreasjon med vann som tema. Her kan man også tenke estetikk og kunstnerisk utsmykning-

Et eksempel fra Oslo kan være kunstparken på Klosterenga. Hvis man tilrettelegger for tydeligere aktivitet vil dammen kunne bli mer brukt, og oppleves mindre skitten. En kanalpark i Ålgård i Gjesdal kommune kan være til inspirasjon her, der man har mulighet til å interagere direkte med vannet uten å nødvendigvis vasse eller bade i det.

https://dibk.no/statens-pris-for-byggkvalitet/nominerte-2019/algard-sentrum/

Skaterampene

Rampene på Torshov er attraktive for skatere fra hele byen. Rampene tiltrekker seg erfarne skatere, men også barn og voksne som vil prøve å skate for første gang. En mann i 30-årene som vi møter med baby og kjæreste på gresset i dalen, har tatt opp skating som aktivitet i pappapermisjonen. Han føler at miljøet rundt rampene er inkluderende.

> "*Buene er så bra her – de har nesten kult-status i skatemiljøet*"
> – styreleder i Tigerstaden Skateboardforening

Siden skateboardrampene tiltrekker seg så mange mennesker, oppleves kapasiteten som overbelastet. Miljøet domineres av erfarne skatere, og i all hovedsak menn. Dermed er det ofte for fullt til at nybegynnere og kvinnelige skatere føler at de får plass. Tigerstaden Skateboardklubb har en pågående prosess der de har fått støtte fra Sparebankstiftelsen til å bygge en ny vert-ramp (stor rampe), i tillegg til å oppgradere den minste og tilrettelegge for street-skating. De har fått midler til planene, men er også åpne for at bydelen tenker mer helhetlig om området. Skateboardklubben vil gjerne samarbeide med landskapsarkitektene om å finne en nyskapende løsning.

På medvirkningsverkstedet med skatere kommer det frem at mange ønsker seg flere skatemuligheter på det asfalterte området. Asfaltener mye brukt til street-skating, men det mangler etablerte elementer til å skate på. Her mener skaterne selv det finnes mange muligheter for å lage en skatepark, som i tillegg til å være bedre også ser mye finere ut enn en svart asfaltflate. Street-skaterne vi snakker med bruker Haugenstua skatepark som et eksempel på en bra park som er økonomisk overkommelig.

> *"Haugenstua er definitivt fetest i Oslo. Funker bra for alle nivåer, både nybegynnere og erfarne skatere." – Mannlig skater, 30-årene*

Under medvirkningsverkstedet kommer det frem at flere skatere ønsker seg et mer ambisiøst og helhetlig prosjekt for aktivitets- flatene enn bare oppgradering av de eksisterende rampene. En erfaren mannlig street-skater i 40-årene oppfordrer beslutningstakerne til å tenke stort:

> *Hvis Oslo VIRKELIG skal bli tatt på alvor som en skateby og havne på kartet, bør det være et svært streetanlegg i byen, det er mangelvare. Svaret er en heftig betongplaza på større deler av området her, da vil Oslo skille seg ut i Europa og i verden. Dette vil trekke folk og være bra for all næring i byen, heve nivået.*

Argumenter de legger til for at Torshovdalen er et godt sted for å satse på skateboard, er at området ligger ved en trafikkert vei, og dermed vil ikke støy fra skating plage naboer og andre i nærheten – i tillegg nevner de at Torshovdalen ligger midt i byen og tiltrekker seg skatere fra øst og vest.

Med "betongplaza" mener de et støpt område i betong der det også er skatebowl og ulike elementer. Lakkegata aktivitetspark har løst samspillet mellom skatebowl og andre aktivitetsflater godt, selv om bowlen her er mest for nybegynnere. Tigerstaden Skateboardklubb har i etterkant av medvirkningen sendt oss denne som inspirasjon https://www.jannesaario.com/ (Finsk skatepark-designer).

Skaterne ser også for seg mulighetene for å bruke den eksisterende topografien til å lage hellinger som man kan skate ned fra. På bildet ser vi forhøyningen som er

tilrettelagt for sykling. Her kan man tenke flerbruk, men asfalten og utformingen er per i dag for grov for skating.

Skateboardrampene på Torshov er viktige for Oslos skatemiljø, men de er også en tydelig markør i Torshovdalen – alle vet om rampene. Selv om man ikke skater selv, oppleves aktiviteten på rampene stort sett som positiv, og særlig småbarnsforeldre ser på skatingen som en fin tilskueraktivitet.

> *"Å se på skaterne er en attraksjon. Vi går dit med barna for å se"*
> – Kvinne 30-årene

I tegningene fra Tigerstaden ser vi også at det er tilrettelagt for tilskuertribune.

Samtidig er det ikke bare positive assosiasjoner knyttet til skateparken. En skater forteller:

> *"Overhørte en litt sliten dame på butikken på Torshov, som snakket på telefonen om at hun hadde brukt opp alle penga og ikke hadde noe sted å sove, da nevnte hun skaterampen som siste utvei. Stadig vekk noen som sover under her."*

Noen av medvirkningsdeltakerne assosierer skaterampene med rusmidler, både salg og bruk. En mann (40-årene) som bor i Søndre Åsen har sett taxisjåfører røyke hasj i skogholtet bak ballbingen og rampene. En kvinne i 40-årene omtaler også noe av miljøet rundt rampene som "de rotløse".

I samtaler med skatere kommer det frem at det i den senere tid har blitt mange flere barn som skater og bruker rampene. Dette har positiv effekt på den negative atferden som etter sigende har vært knyttet til rampene tidligere. Barn vi har snakket med opplever rampene som trygge, men ønsker seg andre skatemuligheter i nærheten i tillegg til rampene.

> *"Trapper man kan ta "ollie" ned hadde vært fint. Og en quarter-pipe."*
> – Tre barn 2. Til 5. klasse

Tufteparken

Tufteparken på baksiden av aktivitetshuset er alltid i bruk. Noen av de kvinnelige medvirkningsdeltakerne nevner likevel at tufteparken ofte er veldig mannsdominert, og de opplever det alltid som så fullt at de holder seg unna. Den kan med fordel bli større. Et innspill fra en skater er at Tufteparken kan utvides og legges lenger oppe langs baksiden av Aktivitetshuset.

Fotballbingen

Når vi gjør observasjoner i Torshovdalen, er det koronatid og aktivitetsflatene er mye brukt – kanskje på andre måter enn vanlig også. Ved flere tilfeller registrerer vi at ballbingen brukes oftere av folk som driver egentrening med vekter, strikker og medbrakt stereoanlegg, enn til fotball. Vi har ikke fått dette bekreftet, men det er nærliggende å tro at den sprengte kapasiteten i Tufteparken gjør at man utvider aktiviteten til ballbingen. På et tidspunkt observerer vi også at tre menn sparker fotball på asfaltflaten, mens ballbingen er i bruk til styrketrening.

> *"Ballbingen er ikke attraktiv. Da drar man heller til Voldsløkka"*
> – mor med barn som spiller fotball

Hundelufting

Torshovdalen er et foretrukket sted for lufting av hunder i Bydel Sagene. En mann i 30-årene med hund bruker ikke den inngjerdede hundeparken i Torshovparken, siden hunden hans (stor fuglehund) blir stressa av å være på avgrenset område. Han slipper heller hunden sin i Torshovdalen.

En annen mann med hund forteller:
Vi er et miljø med hundeeiere. De har jobbet lenge med å få gjennomslag for en inngjerdet hundepark i Torshovdalen, men merker politisk uvilje. På Ola Narr er det en hundepark, men det genererer mer trygghet og er bedre for opptrening om hundeparken er inngjerdet.

Les mer om mulig hundepark i Torshovdalen:
https://vartoslo.no/bydel-sagene-bymiljoetaten-hundeluftegard/torshovdalen-kan-fa-nytt-lufteomrade-for-hunder/233718

To kvinner som går tur med hund sier de ville kommet hit oftere om det var hundepark her. En beboer med hund i Søndre Åsen sier:

> *"Jeg skaffa meg faktisk bikkje på grunn av dalen, fordi det var så fine turmuligheter her."*

Samspillet mellom flatene

Aktivitetsflatene i Torshovdalen er definert av aktiviteten som gjøres der, men det mangler en helhetlig tilrettelegging og opplevelse av harmonisk samspill mellom de ulike aktivitetene. Det store arealet med asfalt oppfattes også som uklart, noe som understrekes ved at biler parkerer her. Mange er imidlertid usikre på hva hensikten med dette er, i og med at det ikke er en ordinær parkeringsplass.

Gjennom bedre tilrettelegging og avgrensing vil alle aktivitetene kunne pågå parallelt, uten konflikt. Det er særlig følgende aktiviteter som er i direkte konflikt på aktivitetsflatene:

Skateboard og fotball
Sett fra skaternes perspektiv er ballbingen plassert på feil sted. De opplever stadig at baller kommer inn i rampen, noe som kan skape farlige situasjoner både for skatere og tilskuere. I deres tegninger ønsker de at ballbingen flyttes, får høyere gjerder eller tas vekk.

Sykkel, basket og sandkasse
Ungdom opplever særlig at to aktiviteter krasjer utenfor aktivitetshuset: basket-spilling og sykling. Sykkel-aktiviteten her er stort sett knyttet til sykkelverkstedet, men det oppstår fort konflikt når det sykles mens noen spiller basket, og omvendt. Det samme gjelder basketballer som kan havne i sandkassa og lekeapparatene der små barn leker.

Parkering
Bilparkering bidrar til at asfaltområdet oppleves som uklart. Man forstår ikke hvem som har tillatelse til å parkere her (manglende skilting) og det er uklart hvor bilparkeringen slutter og sykkel/skate-asfalten begynner.

Anbefalingspunkter

- Utvide Tufteparken
- Tydelig definering av basketbane, sykkelområde og lekestativer
- Samarbeid med Skateboardklubben om helhetlig utforming av skateparken
- Fjerning eller tydelig definering av bilparkering og kjøring på området
- Vurdere ny plassering og design/utforming eller fjerning av fotballbingen
- Ny utforming av vannspeilet - se i sammenheng med ønsket om naturlige lekeplasser. F.eks steinheller. Inspirasjon fra Klosterenga
- Ønske om flere småaktiviteter som trampoline og klatrevegg i nærhetebn av aktivitetshuset
- Torshovdalen egner seg godt for hundelufting. Hundeeiere bør ses som en viktig brukergruppe i videre tilrettelegging i dag.

Trygghet og trivsel

Generelt

Torshovdalen oppleves som stor og åpen, noe som kan påvirke den opplevde tryggheten og trivselen både positivt og negativt. En kvinne med datter i tenårene sier:

> *"Jeg ville på det sterkeste fraråde mine to døtre å gå her om kvelden. Det er dårlig belysning, og det er altfor langt å springe hvis det skulle skje noe."*

Som nevnt under temaet "Forbindelser" er det også en del utrygghet knyttet til stiene som går på tvers der dalen er på sitt bredeste.

Når det gjelder aktivitetsflatene i sør er både trygghet og trivsel knyttet til samspill mellom flater og tydeliggjøring av de ulike aktivitetene. Undersøkelsesdeltakere som ikke er tilknyttet aktivitetene her (verksted 1 og 5) trekker ikke frem asfaltflaten som et sted som innbyr til ferdsel eller opphold.

Det finnes en haug med betongelementer bak aktivitetshuset, som av ungdommene karakteriseres som stygg og at det ser ut som noen bare har lagt det fra seg tilfeldig. Noen trener der (for eksempel ved å løfte de minste elementene), men det kan være farlig å leke der. Noen ungdommer sier disse elementene er til å drive parkour.

Bak aktivitetshuset går det en sti som er mørk, nesten gjengrodd og lite opparbeidet. Dette kunne vært en fin sti som barna kunne brukt.

Toalett og vann

I Torshovdalen finnes det to drikkefontener, men når vi gjennomfører undersøkelsene er disse

avstengt. Leder på Aktivitetshuset forteller at dette er i forbindelse med smitteverntiltak mot Covid-19.

Siden det foregår mye fysisk aktivitet i Torshovdalen (Tuftepark, skateramper,

motbakkeløping, jogging osv.) er ønsket om lett tilgjengelig vannpunkter stort. Det samme gjelder toaletter. Det er langt til nærmeste kafé eller offentlig toalett, og mange bruker busker og trær.

Lekeplasser

En småbarnsmor vi snakket med ønsker større innslag av naturlige elementer i lekeplassene, som hun mener bygger kreative og motoriske egenskaper i større grad enn standard lekeplasser. Hun understreker i tillegg at lekeplasser hvor det i tillegg er eldre barn, gjør det mer spennende og tiltrekkende for de små barna.

Kafé/utsalg

Dalen er stor, og det er langt til nærmeste "vannhull". Flere undersøkelsesdeltakere ønsker seg mulighet til å kjøpe seg en kaffe og noe å spise. I flere samtaler kommer det frem at Aktivitetshuset kanskje kan åpne for kafédrift på enkelte tidspunkter.

Savnet etter en møteplass der det er litt "liv og røre" kommer også fra beboere i Søndre Åsen. En mann som har bodd i de kommunale blokkene her i 30 år husker

tilbake til at det var en musikkpaviljong i Torshovdalen, i bygget som i dag huser Askeladden Barnehage. Der var det underholdning og musikk på lørdager. Dette synes de vi snakket med var trivelig, og er et merkbart savn. Flere samlende og kulturelle bydelsarrangementer kan bidra til å trekke en sammensatt gruppe til Torshovdalen og generere tilhørighet.

Anbefalingspunkter

- Se på muligheten for utvidet bruk av Aktivitetshuset som kan svare på ønsket om kafé og møteplass for hele dalen.
- Vannstasjon og toalett strategisk plassert på/ved asfaltflaten til nytte for de som bedriver aktivitet her
- Gjøre ferdselen rundt aktivitetshuset mer fremkommelig og trivelig, for å gi bygget mindre "bakside" og bedre sammenheng mellom innsiden og utsiden av huset. (Flytte betongelementer)
- Se på hvordan belysning, benker og hvilepunkter kan skape mindre utrygghet ved ferdsel på tvers av parken.

Beplantning og vegetasjon

Generelt

Det er noe delte meninger om vegetasjonen generelt i parken. Noen ønsker mer tilrettelagte turstier og beplantning mens noen liker at vegetasjonen oppleves naturlig. En kvinne i 40-årene foreslår at man kan dyrke mer blomstereng i enkelte deler av dalen for å variere mot det grønne gresset.

Når det gjelder beplantning og vegetasjon rundt aktivitetsflatene, oppleves det mer entydig som i veien for lys, ferdsel og oversikt over området. Vegetasjonen rundt skateboardrampene og fotballbingen gjør området mørkt og rotete, og ungdommene synes det er for mange busker rundt utearealene til Aktivitetshuset.

Det er også en sammenheng mellom lysforhold og beplantning som i dagens situasjon plager skaterne. Ettermiddagssola er veldig sterk inn mot rampene, og de kunne ønske seg noen høye trær eller tuja som skjermet for sola. Skateboardklubben har også vært mye i kontakt med BYM om fjerning av et tre som står i veien for planene for oppgradering av skateparken.

Anbefalingspunkter

- Helhetlig planlegging av busker og trær – beplantningen bør ha en tydelig funksjon, i tillegg bør det foreligge en god vedlikeholdsplan slik at det oppleves som tilrettelagt.
- Se på beplantning i sammenheng med lysforhold gjennom dagen, og hvordan dette har innvirkning på aktiviteten.

Kunst og utsmykning

Generelt

I Torshovdalen finnes det et potensial for å skape flere trekkplaster som trekker folk mot dalen. To kvinner vi møter på luftetur med hunden fra Grünerløkka er på vei mot "hodet" og sier at kunst er et fint mål for turen.

> *"Jeg er så glad i Marianne Heske" (kunstneren bak "hodet")* – Kvinne 40-årene

En gjeng kollegaer vi møter har avtalt å "møtes ved hodet". Skulpturen er en tydelig markør for Torshovdalen som helhet, og markerer parkens midtpunkt.

Formspråk og lokal identitet

I Bydel Sagene finner vi et kunstnerisk formspråk som man kan videreføre i Torshovdalen. Dette vil også kunne bidra til å samle bydelen, og gjøre at Torshovdalen oppleves nærmere både Torshov og Sagene, på tross av fysiske barrierer.
Mosaikkskulpturene på Sagene (slangen ved samfunnshuset) og Torshov (skilpadden på Haarklous plass) ble laget sammen med skoleelever og naboer i 2014 i samarbeid med en kunstner. Se link for mer:

https://www.nettavisen.no/dittoslo/sigurd-%287%29-utsmykker-naermiljoet-pa-sagene/3423119198.html

Mosaikkskulpturer er en god mulighet for samskapning og for å la beboere og brukere av parken til å sette sitt preg og skape noe for nærmiljøet.

Umuligbenken

I tillegg til "hodet" er det kun ett annet kunstelement som nevnes i undersøkelsene. En gutt på 12 år som vi møter ved skaterampene har et navn på installasjonen som er plassert på asfalten ved aktivitetshuset. Han kaller den "umuligbenken" – et navn som har dukket opp i samtaler mellom barn. Den er umulig fordi den verken er bra å sitte på, leke på eller å skate på. Vi registrerer at den stort sett blir brukt til egentrening (muligens i forlengelse av sprengt kapasitet i Tufteparken).

Anbefalingspunkter

- Videreføre formspråk fra Bydelen
- La beboere, barn og unge være med og skape nye "kunstmagneter".

Videre prosess for Torshovdalen

Dette prosjektet har fokusert på den asfalterte flaten i den sørlige delen av Torshovdalen. Vi vil likevel understreke viktigheten av å se den avgrensede området i direkte sammenheng med området rundt, da dette påvirker hvordan folk finner veien hit (eller ikke finner veien) og ikke minst på grunn av de pågående og uavklarte prosessene som pågår rundt skaterampene.

Denne mulighetsstudien presenterer forslag til hvordan aktivitetsområdet kan utformes. I tillegg til de fysiske forslagene, vil vi gjerne foreslå en dynamisk arbeidsprosess der de ulike involverte aktørene samarbeider og snakker sammen for å sikre at oppgraderingen blir mest mulig vellykket for alle parter.

De relevante aktørene som må involveres i denne prosessen er slik vi ser det:

- Aktivitetshuset i Torshovdalen
- Tigerstaden Skateboardklubb

- Bymiljøetaten

Vi foreslår en prosess bestående av verksteder sammen med Lala Tøyen, med bistand fra Byantropologene.

Verksted 1:

- Tigerstaden presenterer sine planer for området og hvor langt de har kommet i prosessen med BYM.
- Lala og Tigerstaden jobber frem en eller flere felles skisser som tar med Tigerstadens planer, men som også hensyntar funn fra medvirkningen for øvrig (andre brukergrupper).

Verksted 2:

- Aktivitetshuset presenterer hvilke uteområder de ønsker oppgradert og utformet som har en sammenheng med aktiviteten på huset. Her vil workshopen med ungdommene ligge til grunn, men de ansatte vil få muligheten til å konkretisere sammen med landskapsarkitektene.

I etterkant av de to workshopene utarbeider Lala et endelig forslag som skal ta hensyn til funn fra den generelle medvirkningen gjennomført av Byantropologene, Tigerstadens planer og innspill samt Aktivitetshusets behov.

Det oppfordres deretter til gode samarbeidsmøter mellom Bydel Sagene (som da vil ha mulighetsstudien i hende) og Bymiljøetaten for å legge opp den videre prosessen og sikre god gjennomføring. Her vil det også bli viktig å se på hvordan f.eks. utbyggingen på Torshovtoppen ligger an, og hvordan man kan trekke fysiske koblinger gjennom dette området for å få Torshovdalen til å bli mer tilgjengelig.